

• FØROYA • SOCIAL-DEMOKRAT

FRÆLSI

JAVNAÐUR

BRÓÐURSKAPUR

Nr. 7.

Lýsingarprisur fyri petitreglu: 30 oy. á forsiðuni,
20 oy. á 3. og 4. síðu. Við stórra lýsingum fæst
avsláttur í prísinum.

Tírsdag hin 18. februar 1930.

Kostar kr. 1,50 fjórðingsárið + Porto. Blaðið
verður bilagt á posthúsinum, brevsvarnarstöðum
og skrivstovuni. Telt. 143.

4. árg.

Gevið gætur allir fiskimenn!

Tann kontrakt, sum 70% av øllum organiseraðum fiskimonnum hava samtykt at galda fyri 1930, er send til mýnstringarskrivstovurnar og liggur har til nýtslu, tá menn skulu mýnstra uppá.

Stjórn Føroya Fiskimannafelags.

Redere og Skibsførere

gøres opmærksomme paa, at der ved Paamønstring af Fiskere til kommende Sæson maa benyttes den af Rederiforeningen vedtagne Kontrakt, dog saaledes, at den for i Fjor gældende Kontrakt ogsaa kan benyttes.

Rederiforeningen.

Útsølan í Keypmannahavn.

Eg kunngerði, at eg 1. februar h. á. havi opnað sölubúð fyri føroyskum heimayrki í Keypmannahavn Bredgade 68, Hævhuset B, St. th. Tey, ið ynskja vörur seldar, biðjast senda sum skjótast. Avrokning so skjótt sum selt.

Rigmor Lützen.

TAD SLEPPST IKKI uttan-
frá tí fyrstu tíð, ið hon var
byrjað, hevur verið einasta gota,
sum hevur haft møguleika til
at gerðast aðalgota í Havn —
ella eitt »prýði fyri býin«, sum
Pól í Kók plagar at taka til,
tá ið vegastubbar vera gjordir.

Nú, Tróndargota lá í mong
ár sum eitt dyki — har slappst
hvorki til ella frá — men sum
tíðin leið, var hampa eitt sindur
í stóðum, men um trondgina
var tað lítið hjálpt. At koma
oman í Tróndargotu frá t. d.
Sverrigotu, var mest sum at
koma í eitt týppu. Tað kann
ikkj berast saman við ross-
ella seyðatýppi, til tess var har
ov trongt.

Omanvert á Tróndargotu, frá
horninum á Sverrigotu og nið-
aneftir, er í seinri árum hjálpt
vel um. Tað man helst vera tí,
at stórborgarar trunkaðust sam-
an longur uppi í býnum, og
sjálvsagt mátti tí hampast eitt
sindur har niðan ímóti. At hetta
hjálpir, kenna vit frá fyrr. T. d.
fekkt ikki vatnsdropi ár krana-
num á Skansavegnum, fyrr enn
V. B. V. og Willefrance búsett-
ist har.

Í fjor vetur var gjørt eitt
sindur við longur niðuri í Trónd-
argotu, men væl hevur býar-
stjórnin sents sær, ikki at koma
oman í sjálfan trongan. Trongin
liggur framvegis í sama skilið.

Nú, har uppi, ella har norðuri
í Tróndargotu — har eru teir
farnir at hampa um. Men tað
letur til, at hitt modernaða
kloakksystemið her heilt svítkur
— ella er tað kanska so svika-
liga gjørt. Tí, um tað bert er
eitt æl av himli, so er illa fram-
komandi hjá fólki eftir gotuni,

tí, tá oysur niður av hvørjari
tekju og fer skolandi omaneftir
gotuni, berandi við sær ta neyð-
ina, ið áborin er. Hvussu skal
tá vera verið í toybili ella í
áarfori? Lítið prýður slíkt
skilaloysi um vakrastu og týd-
narmestu gotu í Tórshavn.

Nú kann tað væl sigast, at
tað kann ikki alt gerast uppá
eingang — gamalt orðafelli sigur
jú, at Rom var ikki bygdur eftir
einum degi — sjálvandi. Men
tað eru mong ár, síðani henda
gota var byrjað, og verður ikki
meiri — og týðari — gjørt við
hana fyri at hampa hana, so
kann tað vara fleiri túsund ár,
til hon verður liðug. Tá hava
menn ugga seg við, at hon ein-
ferð í tíðini verður ein práð og
vokur gota, og hevur og vil
hava stóran týðning fyri býin.

Tí vónnirnar hevur hon bestar
eftir tí ætlan, hon skuldi liggja.
Men hvat hendur nú?

Sognir ganga um, at núsitandi
býarstjórn — í 1930 — hevur
kvett hesa prýðiligu gotu tvørtur
av, fyri at bota um ein gamlan
veg, sum henda gota vildi gjørt
týðningarleysan, um hon kom
at liggja, sum ætlanin var. Login
tykst slíkur atburður. Vit vilja
vóna, at hesi tíðindi ikki eru
sonn, men illt er at hugsað
annað, enn at nakað er í tí. So
framt sum nakað kann nevast
»vandalsma«, so er tað eitt stig
á tí leið, ið býarstjórnin nú er,
tá ið hon kvettur hesa gotu
tvørtur av og sparrar fyri henna-
ra útyviklingi, tí hon vildi ann-
ans kunna rokkið líka inn á
Vatnaskarðar — ja longur. Men
vit vóna, at býarstjórnin ikki
ger hetta herverk á hesum sinni,
men biðar til næsta býarstjórn
verður sett.

Arbejderregeringens Nedrustning.

En omfattende Nedsnkering af det
konservative Flaadebygnings-Pro-
gram, der gennemføres Beparelses
for 168 Mill. Kr.

(Fra vor Korrespondent).

London.

Det er nu muligt at overse
Arbejderregeringens Program
med Hensyn til Nedrustningen
til Søs, og i politiske Kredse
koncentrerer Interessen sig i
første Række om dette Punkt.

Arbejderregeringen har ind-
stillet Bygningen af de to paa-
begyndte 10,000 Tons Krydsere
»Surrey« og »Northumberland«,
der skulde bygges ifølge den
konservative Regerings Byg-
ningsprogram for 1928. Baldwin-
Regeringens Flaadeprogram for
1929 omfattede tre Krydsere,
hvoraf en med Otte-Tommers
Kanoner, et Flotille-Leder-Skib,
8 Torpedobødelæggere, 6 Under-
vandsbaade og 6 andre Skibe.

Hvad Revisionen omfatter.

Dette Program vil ikke blive
gennemført. Arbejderregeringen
har foruden Bygningen af de to
Krydsere — hvoriblandt den
med Otte-Tommers Kanonerne
— standset Bygningen af de fire
Torpedobødelæggere, tre Under-
vandsbaade og to andre Skibe.
Det reviderede Program omfat-
ter derefter een Krydsers med
Seks-Tommers Kanoner, fire
Ødelæggere, tre Undervands-
baade og fire andre Skibe.

Den Beparelse, der her op-
naas, andrager fordelt over nogle
Aar 168 Millioner.

Et Eksempel paa Nedrustnings- viljen.

Arbejderregeringens resolute
Optreden i Nedrustningsspørgs-
maalet har naturligvis haft den
største Indflydelse paa Flaade-
konferencen, ligesom den i Eng-
land opfattes som et glimrende
moralisk Eksempel paa Regerin-
gens Vilje til Bekæmpelse af
Rustningsvanvidet til Søs.

Selv i konservative Kredse
indrømmes det, at Mac Donald
ved sin Revision af Baldwins
Flaaderustningsprogram har
gjort Landet en Tjeneste af be-
tydelig Rækkevidde.

En Tale af Mac Donald.
Hvad Arbejderregeringen hidtil
har udrettet.

I Valgkredsen Bright ved
Sheffield skal der afholdes Sup-
pleringsvalg i Anledning af Lord
Ponsonleys Indtræden i Over-
huset.

Mac Donald har holdt en Tale
i Bright, hvori han karakterise-
rede Arbejderregeringens Uden-

rigspolitik som lykkelig. Den
har opretholdt Englands legitime
Interesser, men samtidig har et-
hvert Skridt bidraget til at for-
bedre Forholdene til andre
Magter og styrket Grundlaget
for en sikker og velorganiseret
Fred.

B.

Sjóvinnuláns- grunnurin.

Meðan arbeidisnevndin og
umboðsmennirnir í vetur í still-
um hava virkað fyri at tekna
lutapening og krevja hann inn,
tykist, at eisini onnur virka —
men virka fyri at koma hetta
verk, royna at leggja ilt fyri tað
og spreidda út ósonn tíðindi, ið
ætlað eru at geva fólki mis-
treysti til hesa nýggju føroysku
peningastøðu, áðrenn hon er
komin at virka.

Tað er í seinastuni hent reið-
uliga ofta, at menn eru kominir
til arbeidisnevndina fyri at galda
part av lutum sínum og siga
frá, at orsøkin til, at teir ikki
hava goldið fyrr, er tann, at
menn hava sagt teimum fyri
vist, at hesin peningagrunnur
kemur aldri í lag.

Eisini er okkum sagt, at menn
royna at bráðdrepa grunnin við
at halda fram, at ministerið
ikkj vil geva loyvi til, at hann
verður stovnaður.

Bæði hesi tíðindi eru ósonn,
tað seinasta eisini býtt, tí sjálv-
andi hevur ministerið einki at
gera við, um hesin grunnur
verður stovnaður ella ikki, ei
heldur við hvussu hann kemur
at virka, annaðhvørt sum ein-
faldur lángrunnur ella sum
banki — tað fara at vera lúta-
eigararnir, ið taka avgerð um,
hvussu hetta skal vera fyrri-
skipað; og verður ansað eftir,
at einki í skipanini stríðir móti
aktiulógini og banklógini, hvorki
kann ella vil ministerið forða
hesari føroysku peningastøðu
at verða stovnað og virka í
Føroyum.

At grunnurin ikki kemur í lag,
er eisini ósatt. Hann má longu
sigast at vera komin í lag, við
tað at 200,000 krónur eru tekna-
aðar og o. u. 30,000 kr. longu
standa í báðum sparikessum;
og fleiri bygdum, har umboðs-
mennirnir hava sagt frá, at pen-
ingurin er goldin, er inngjaldið
fyri 1929 ikki sent enn, við tað,
at teir helst vilja senda alt í
senn, og sum ofta man vera,
eru avrokningarnar summa-
staðni í seinna lagi. Við tí pen-
ingi, sum vit vita um er inn-
komin men ikki sendur okkum,
skuldu vit nú í næstum haft
einar 35,000 kr. inn.

Tandlæge BREND

traffes 11-5. Telf. 114.

Sjálvt um ikki fleiri tekna
lutapening, enn tæy, ið longu
kava teknað, er her nóg mikil
peningur, um ikki til lángrunn,
so til banka, og ikki er at hugsa,
at her verður givið uppát á hálv-
ari leið. Heldur mugu tæy, ið
aftrað seg hava, tí tæy hava ívast
um hetta kom í lag, sum skjót-
ast tekna seg og gjalda sín part
fyri 1929, so lutapeningurin kann
verða so stórur sum møguligt
og farið kann verða undir at
virka sum skjótast.

Helst eiga at vera innkomnar
u. 100,000 krónur, áðrenn hetta
verður — men ógvuliga nógv
ræður um, at byrjað verður,
meðan góðar tíðir eru, og áðrenn
aftur fer at halla. Eftir góðum
árum koma ring og eftir ringum
góð — tað veit hvor maður —,
men tað ræður um at búgva
seg í teim góðu árunum, til at
hava nakað at bota um tæy
ringu við.

So væl er undirtikið í mong-
um bygdum og so mikil álvari
er í starvinum fyri hesum máli,
at fólk í teimum plássum, sum
enn lítlan ella ongan part eiga
í hesum verki, mugu fara at
broyta hugsan sína og taka sín
munagóða lut.

Hvør hugsandi Føroyingur
skilur, hvønn týðning tað fer at
hava fyri vinnulív okkara, at vit
fáa henda peningagrunn í lag.
Her hevur alt leingi alt ligið á
láni, og illa hevur gingist til at
fáa pening til brúks herheimi
hjá okkum, enn verri uttanfrá
— tí tá einki verður gjørt her,
hevur útheimurin einki álit á
okkum.

Men stovna vit henda føroyska
peningagrunn og dríva hann við
monnum, ið konir eru í hesum
virki, tá vil hann ikki bert vera
okkum til gagns við sínum egna
lutapeningi, men útheimurin vil
fáa álit á okkum og lána okkum
mangar ferðir meiri, enn vit
hava sett í grunnin.

Vit vita fyri vist, at danskir
bankar hava hug til at sleppa
at virka í felagi við einari nýgg-
ari føroyskari peningastøðu.

Í næstum skulu vit geva eitt
yvirlikt yvir, hvussu mikið er
teknað í teim ymsu bygdum.
Vit nevna bert her tæy pláss,
har sum mest er teknað: Tórsh-
avn 56.300, umframt Skiparafel-
agið 5000 kr. og Fiskimanna-
felagið 5000 kr., Klaksvík 25.200
kr., Goturnar 8.600 kr., Vest-
manna 10.000 kr., Eiði 8.400 kr.,
Fuglafirði 4.300 kr., Vági 13.000 kr.

Vit vóna, at fólk ikki lurtar
eftir teimum, ið við sleigi og